

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Література Китаю та Японії XX-XXI ст.

обов'язкова

Освітньо-професійна програма Зарубіжна література та теорія літератури

Спеціальність 035 Філологія (зарубіжна література та теорія літератури)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Розробник: кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології **Наталія Валеріанівна Нікоряк**

Профайл викладача (-ів) http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=286

Контактний тел. 0664056422

E-mail: n.nikoriak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1632#section-0>

Консультації Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю
понеділок 13:00-14:30

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна “Література Китаю та Японії ХХ-п.п.ХХІ ст.” є однією із нормативних дисциплін зі спеціальності 035 “Філологія” освітньо-професійної програми рівня бакалавр (“Зарубіжна література та теорія літератури”), яка викладається у 8 семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

Програма курсу передбачає ознайомлення студентів з кращими зразками літератури Китаю та Японії ХХ-п.п.ХХІ ст. Вона дає напрям для набуття знань з історії розвитку даних літератур, їхньої періодизації, основних термінів і понять, творчості основних представників. Зокрема, подається інформаційна аргументація відносно значення літератур Заходу для китайських та японських письменників, вплив перекладної літератури на оригінальні тексти, огляд літературних течій та шкіл. На прикладах текстів кращих зразків програма закладає адекватне розуміння специфіки світобачення Китаю та Японії.

Після засвоєння даної дисципліни бакалаври набувають необхідних знань та умінь для подальшої наукової та практичної роботи з галузі літературознавства, вміють компетентно здійснювати аналіз поетичний, прозових та драматичних текстів, володіють комплексом методологічних підходів до дослідження історико-літературних чи теоретико-літературних явищ.

2. Мета навчальної дисципліни:

Мета полягає у формуванні у студентів знань про умови розвитку китайської і японської літератур з початку ХХ ст. і до сьогодення. Ознайомити студентів з кращими художніми зразками цього періоду. Створити цілісне уявлення про культуру даних регіонів.

3. Завдання – розкрити літератури Китаю та Японії періодами розвитку та персоналіями, що найяскравіше демонструють втілення неповторності художнього засвоєння світу; дати конкретно-історичний аналіз основних етапів розвитку даних літератур; розкрити національну своєрідність розвитку літератур даного періоду; ознайомитися з найбільш суттєвими особливостями творчого методу видатних письменників, навчити студентів самостійно орієнтуватися у проблематиці даних літератур і надати певні навички, необхідні для аналізу художніх творів.

4. Пререквізити. Теорія літератури, історія літератури, філософія, історія, культурологія, психологія, мистецтвознавство.

5. Результати навчання

знати : найважливіші відомості про тенденції літературного процесу у країнах східного ареалу; основні відмінності у розвитку національних літератур як східних регіонів загалом, так і окремих країн; істотні відмінності у розвитку західноєвропейської та східної літератур; основні філософські і релігійні системи, що визначили і далі визначають розвиток культури народів Сходу; основні тенденції розвитку орієнталістики в Україні; превалюючі жанри, поетичні форми східної літератури;

уміти : аналізувати конкретну історичну добу, окремі національні літератури східного ареалу; виявляти аналогічні процеси та тенденції в культурах східних та європейських народів; аналізувати й інтерпретувати твори у єдності змісту й форми, визначати їх мотиви, характеризувати образи; обґрунтовувати свою думку з приводу прочитаного; простежувати компаративні зв'язки між прочитаними творами в діапазоні відомих порівняльно-історичних паралелей та культурних асоціацій; виявляти орієнтальні впливи на вітчизняне письменство.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість	
			Кількість годин	

			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	8	3	90	22	22			42	4	екзамен

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем

	денна форма											
	усього	у тому числі					усього					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Змістовий модуль 1. Література Китаю XX-п.ХХІ ст.

Тема 1. Китайська література початку XX ст.	8	2	2	-	-	4						
Тема 2. Література періоду Лівої ліги і боротьби проти японської агресії.	8	2	2	-	-	4						
Тема 3. Література періоду з 1949 – 1976 рр.	10	2	2	-	1	5						
Тема 4. Відродження китайської літератури.	9	2	2	-	-	5						
Тема 5. Література	9	2	2	-	1	4						

кінця XX – початку XXI ст.												
Разом за змістовим модулем 1	44	10	10	-	2	22						
Змістовий модуль 2. Японська література XX-поч. XXI ст.												
Тема 1. Література Японії кінця XIX - початку XX ст.	11	3	3	-	-	5						
Тема 2. Японська література 40-50рр.	12	3	3	-	1	5						
Тема 3. Література Японії другої половини XX ст.	12	3	3	-	1	5						
Тема 4. Японська література кінця XX – поч. XXI ст.	11	3	3	-	-	5						
Разом за змістовим модулем 2	46	12	12	-	2	20						
Усього годин:	90	22	22	-	4	42						

3.3. Теми практичних занять

№	Назва теми
	Змістовий модуль 1. Література Китаю XX-п. XXI ст.
1	“Щоденник божевільного” (1918) <i>Лу Сіня</i> як перший зразок нової прози. Викриття суспільства “людожерів” у “Щоденнику...” та інших оповіданнях. Образи конфуціанських моралістів і благовірних. Створення збірника віршів у прозі і циклу сатирично-героїчних казок. Історична типологія і новаторство Лу Сіня, комедійне осучаснення давнини. Позитивні образи героїв міфів і легенд.
2	Найвизначніший прозаїк 20-40-х рр. XX ст. <i>Мао Дунь</i> , його творчий шлях і участь у суспільному житті країни. Розгром революції 1925-1927 рр. і відображення причин цього в трилогії Мао Дуня “Затемнення”. Життя і творчість <i>Го Можо</i> як яскравого представника революційного романтизму в Китаї 20-х років. Поетичні твори Го Можо, його переклади, новаторство у використанні вільного вірша. Драматургія Го Можо, його звернення до історії Китаю для відображення конфліктів сучасної йому дійсності. Талановитий письменник <i>Лао Ше</i> (1899-1966). Роки перебування в Англії. Знайомство з західною і російською літературами. Лондонський період творчості Лао Ше (романи “Філософія шанованого Чжана”, “Чжао Цзиюе”, “Два Ма”). Роман “Записки про Кошаче місто” – нищівна сатира на китайську дійсність.
3	Провідні теми китайської літератури періоду з 1949 – 1976 рр.: оспівування соціалістичних інновацій (проза Чжао Шулі, Ма Фена, Лі Чжуня, Цао Мін, Чжоу

	Лібо, Лей Цзя, поеми Лі Цзи і Жуань Чжанцзіна та ін.); прославлення бойового революційного минулого КПК (романи Лю Байюя, Сунь Лі, Ду Пенчена, Чень Денке, Кун Цзюе і Юань Цзин, поезія Ке Чжунпіна); опис звияг китайських солдатів, які надавали допомогу корейському народові у боротьбі з американським імперіалізмом (проза Вей Вея, Лу Ліна, Лао Ше, вірші Тянь Цзяня та ін.); тема дружби китайського і радянського народів (лірика Го Можо, Ай Ціна, Цзоу Діфаня).
4	Найбільші представники нової хвилі в китайській літературі: <i>Лю Сінью, Лу Сінхуа, Шень Жун, Цян Цзилун, Гу Хуа, Ван Мен, Чжан Цзе, Лі То, Бай Хуа, А Чен, Хань Шаогун</i> та ін. Поглиблення психологізму у їх творчості, помітний ріст майстерності. Глибоке сприйняття досвіду іноземної літератури. Досягнення літературних родів цього періоду.
5	Подальша деідеологізація китайської літератури. Зіткнення з масовою культурою. Розвиток неореалізму в китайській літературі (<i>Чі Лі, Фан Фан, Янь Ляньке</i>). “Психологічна жіноча проза” (<i>Ван Аньї, Чень Жань, Сюй Кунь, Вей Хуей</i>). Прихильники “індивідуального письма” як противники будь-яких традицій, що заперечують табу і заборони (<i>Цю Хуадун, Чжу Вень, Дяо Доу</i>). Провідні сюжети межі епох (еротичні, авантюрні, детективні).
Змістовий модуль 2. Японська література XX- поч. XXI ст.	
1	“Неореалізм” або “Школа нової майстерності” (сінгікоха). Життєвий і творчий шлях <i>Акутагава Рюноске</i> . Періоди творчості. Тема “людина і людська природа” у творчості Акутагава. Соціальна сатира Акутагава. Тема екзистенційної самотності. Особливості змісту і композиційні прийоми у творах різних періодів.
2	Головні тенденції і характер літератури післявоєнного періоду. Післявоєнний напрям у літературі “сенгоха”. Виникнення групи “сенгоха” (1946) навколо журналу “Кіндай бунгаку”. Психологізм і антивоєнний пафос прози <i>Нома Хіросі</i> . “Література атомної бомби” (ген баку бунгаку): тема трагедії Хіросіми в поезії і прозі. <i>Ота Його, Хаара Тамікі, Кьоко Хаясі</i> . Соціально-філософське осмислення атомної трагедії. <i>Твори Макото Ода, Масудзі Ібусе</i> .
3	Основні тенденції розвитку літератури останніх десятиліть XX ст. Життєвий і творчий шлях <i>Ясунарі Кавабати</i> . Тема “людина і краса” у його творах. Літературний спадок <i>Юкіо Місіма</i> . Особливості світосприйняття Місіма. Естетизм за межею етики. “Краса”, “Екстаз” і “Смерть” у його творчості. Творчість Абе Кобо: проблема співвідношення між особистістю і суспільством. Порівняння прози Абе Кобо і А.Камю, Ж.-П.Сартра, Ф.Кафки. тема самотності у Абе Кобо. Особливості художнього методу Абе. Проблематика і художні особливості прози Ое Кендзабуро. Тема обдуреного покоління.
4	Основні тенденції розвитку літератури межі століть. Нові імена. Поява т.зв. <i>легкої</i> прози <i>Харукі Муракамі, Анни Огіно, Ген’їтіро Такахасі</i> та ін. Творчість <i>Муракамі Рю, Йосімото Банана</i> .

3.4. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1	Підготовка рефератів до теми.
2	Опрацювання статей.
3	Підготовка опорного конспекту.
4	Ведення читачьких щоденників (фіксація проаналізованих текстів).
5	Усний переказ прочитаних текстів.
6	Декламація поезії.

3.5. Самостійна робота

№	Назва теми
1	<ul style="list-style-type: none"> Підготувати доповідь на тему: “Вплив венянь і байхуа на китайську літературу”. Прочитати твори Лу Сіня, Ху Ши (на вибір). Підготувати доповідь на тему: “Вплив М.Гоголя на творчість Лу Сіня”. Опрацювати критичний матеріал з теми: “Літературні течії та школи Китаю”. Ознайомитися з творами представників об’єднання “Творчість”. Зібрати інформацію про українські переклади творів китайських авторів цього періоду.
2	<ul style="list-style-type: none"> Прочитати твори Мао Дуня, Го Можо, Лао Ше, Ба Цзіня, Цао Юя, Ай Ціна (на вибір). Товариство “Молодик” та діяльність його представників. Поява нових жанрів у літературі. Нові імена в китайській літературі цього періоду. Література “звільнених районів”. Зібрати інформацію про українські переклади творів китайських авторів цього періоду.
3	<ul style="list-style-type: none"> Підготувати доповідь на тему: “Особливості китайської літератури новітнього часу”. Ознайомитися з творами вказаних авторів (на вибір).
4	<ul style="list-style-type: none"> Підготувати доповідь на тему: “Література молодії інтелігенції”. Вплив латиноамериканських творів на китайську літературу. Зародження китайського авангарду.
5	<ul style="list-style-type: none"> Підготувати доповідь на одну з тем: “Феміністичний напрям у китайській літературі”; “Література “індивідуального письма”. Китайська література поч. ХХІ ст.
6	<ul style="list-style-type: none"> Підготувати доповідь на одну з тем: Японська література на сторінках українських журналів. Видання японської літератури українською мовою. Українські перекладачі японської літератури.
7	<ul style="list-style-type: none"> Підготувати доповідь на тему: “Умови розвитку японської літератури 40-50 рр.” Ознайомлення з творами вказаних авторів.
8	<ul style="list-style-type: none"> Аналіз творів Ясунарі Кавабати, Юкіо Місіми, Абе Кобо, Ое Кендзабуро. Підготувати доповідь про життєвий і творчий шлях одного з письменників (на вибір).
9	<ul style="list-style-type: none"> Підготувати доповідь на тему: “Нові імена в японській літературі”. Зібрати інформацію про одного з сучасних японських письменників (на вибір).

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формами підсумкового контролю є екзамен.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні, дослідницько-творчі проекти);

- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)									Кількість балів (екзамен)	
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4		
6	6	6	7	7	7	7	7	7	40	100

T1, T2 ... T15 – теми змістових модулів.

5. Рекомендована література

5.1. Базова (основна)

ЗМ 1.

1. Аністратенко Л.С., Бондаренко І.П. *Японські поети: Біографічний словник*. Київ: Вид.дім Дмитра Бураго, 2011. 368 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1A00iAOFPEcK1OHBkuIBhYYONVx0HZL_F/view
2. Бондаренко І.П., Осадча Феррейра Ю.В. *Японська література. Курс лекцій*. Частина третя: література новітнього періоду. Київ: Вид.дім Дмитра Бураго, 2016. 488 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/15Fi6ki3p4WhmpZo9L-63aXKuywpKzjrb/view>
3. Гао Сінцзянь. Для чого існує література: Нобелівська лекція 2000 року / З кит. переклав Володимир Урусов // <http://www.kegi.com.ua/cina/Gao%20Xingjian.pdf>
4. Гривнин В.С. Акутагава Рюноске: жизнь, творчество, идеи. Москва: Изд-во МГУ, 1980. 295 с.
5. Долин А. А. Новая японская поэзия. Москва: Наука, 1990. 310 с.
6. Долин А. А. Японский романтизм и становление новой поэзии. Москва: Наука, 1979. 291 с.
7. Духовная культура Китая: энциклопедия: в 5 т. / Гл. ред. М.Л.Титаренко; Ин-т Дальнего Востока. Москва: Вост. Лит., 2006. Т. 3. Литература. Язык и письменность / ред. М.Л.Титаренко и др., 2008. 855 с.
8. Лемешко Ю. Г. Современная литература Китая: учебное пособие. Благовещенск, Амурский гос.ун-т, 2012. 146 с.
9. Он. Новая японская проза / перевод с японского Татьяны Розановой, Дмитрия Рагозина, Татьяны Соколовой-Делюсиной, Галины Дуткиной, Виктора Скальника, Елены Дьяконовой. Москва, 2003. 540 с.
10. Она. Новая японская проза / перевод с японского Григория Чхартишвили, Людмилы Левыкиной, Галины Дуткиной, Татьяны Розановой, Елены Дьяконовой, Евгения Маевского. Москва, 2003. 526 с.

11. Современная китайская драма: Сборник / пер. с кит.; сост. и послесл. В.С. Аджимамудовой и Н.А. Спешнева. Москва: Радуга, 1990. 445 с.
12. Современная китайская проза. Москва: Радуга, 1988.
13. Средний возраст. Современная китайская повесть. Москва, 1985.
14. Родіонов А. Китайська література нового й новітнього часу. Всесвіт. URL: <http://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/727/41/>
15. Хрестоматия по литературе Китая/под ред. М.Е. Кравцовой. Спб., 2004.

5.2. Допоміжна

1. Кірносова Н. Китайська література в XX столітті: погляд здалеку // <http://litakcent.com/2009/07/08/kytajska-literatura-v-hh-stolitti-pohljad-zdaleka.html>
2. Лао Шэ. Записки о Кошачьем городе / Пер. В.И.Семанова. – М., 1969.
3. Семенюк С., Урусов В. Подорож Гао Сінцзяня // <http://www.kegi.com.ua/cina/Gao%20Xingjian.pdf>
4. Сторчевой Л. В. Ху Ши и «Движение 4 мая». Двадцать первая научная конференция «Общество и государство в Китае». Ч.1. Москва, 1990. С. 202—206.
5. Чирко І.К. Лу Сін. Українська літературна енциклопедія. Київ: Українська енциклопедія, 1995. Т. 3. С. 240-241.
6. Абэ К. Женщина в песках. Чужое лицо: Романы / Пер. с. яп. В.Гривнина. СПб.: Азбука, 2000. 480 с. // <http://lib.ru/INPROZ/KOBO/zhenshina.txt>
7. Акутагава Р. Собрание сочинений в 3-х тт. Т 1: Ворота Расёмон. СПб.: Азбука, 2001. 544 с. Т 2: Усмешка богов. СПб.: Азбука, 2001. 608 с. Т 3: Эссе. Письма. СПб.: Азбука, 2001. 448 с.
8. Боронина И.А. Эстетические идеалы литературы прошлого в творчестве Кавабаты Ясунари (1899-1972). Восток. 1999. № 4. С.95-106.
9. Григорьева Т.П. Японская литература XX в. Размышления о традиции и современности. Москва, 1983. С.208-218.
10. Гришелёва Л. Д. Театр современной Японии. Москва: Искусство, 1977. 237 с.
11. Дорога к замку. Современная японская новелла. Москва: Известия, 1987. 256 с.
12. Кавабата Ясунари. Избранные произведения. Москва: Панорама, 1993. 448 с.
13. Кадзии Мотодзиро. Лимон. СПб.: Гиперион, 2004. 344 с.
14. Мисима Ю. Смерть в середине лета: Романы, драмы, рассказы / Пер. с яп. Г.Чхартишвили, А.Вялых. СПб.: Азбука-классика, 2005. 864 с.
15. Мураками Х. К югу от границы, на запад от солнца: Роман / Пер. с яп. Ивана и Сергея Логачевых. – М.: Эксмо, 2004. – 208 с. // <http://lib.ru/INPROZ/MURAKAMI/zapad.txt>

6. Інформаційні ресурси

- <http://www.vsesvit-journal.com/index.php>
- <http://sumno.com/article/pogonya-za-vivtseyu-skromna-pryvablyvist-suchasnoj/>
- <http://litakcent.com/2009/07/08/kytajska-literatura-v-hh-stolitti-pohljad-zdaleka.html>
- За попереднім списком.